

Over het hoofd gezien of te licht bevonden? De lage publicatiekansen van schrijfsters in Vlaanderen

---

Sigfried Lievens

Is de loopbaan van vrouwelijke auteurs een 'wedloop vol hindernissen'? Hebben schrijfsters, bij het uitbouwen van hun carrière, met meer problemen af te rekenen dan hun mannelijke collega's? Sigfried Lievens deed hierover onderzoek aan de Universiteit Gent. In de onderstaande bijdrage belicht zij de impact van de uitgeverwereld op het carrièreverloop van Vlaamse schrijfsters.

Ondanks het feit dat zeer veel vrouwen literaire teksten schrijven – kijken we maar naar het grote aantal vrouwen dat zich inschrijft voor schrijfcursussen –, is slechts één vierde van de Vlaamse auteurspopulatie vrouwelijk. Bij het omzetten van het 'vrijblijvend' schrijven naar het schrijven voor een publiek spelen uitgeverijen een cruciale rol: zij bepalen immers welke boeken in de winkelrekken komen te liggen en in welke mate een boek of auteur gepromoot wordt. Betekent dit dat uitgevers massaal voor mannelijke auteurs kiezen en dat ze in schrijfsters minder literair potentieel zien?

"Vlaamse schrijfsters? Kristien Hemmerechts, Brigitte Raskin, Anne Provoost...die hebben toch succes, verkopen boeken, winnen prijzen? Is er dan een probleem?", zou het standaardantwoord van zowat elke Vlaamse uitgeverij kunnen zijn. Hun bereidwilligheid om mee te werken aan het onderzoek van UGent naar het carrièreverloop van schrijfsters in Vlaanderen bleef dan ook miniem. Verschillende studies hebben evenwel reeds uitgewezen dat mannen en vrouwen op een andere manier boeken lezen. Hoewel van professionele lezers, zoals uitgevers en lectoren, kan worden verwacht dat ze een tekst objectief beoordelen op het literaire karakter ervan, kan niet worden ontkend dat het geslacht onbewust het leesproces stuurt. Een doorlichting op basis van het geslacht van de actoren uit de uitgeverwereld en een analyse van het aantal manuscripten geschreven door vrouwen en mannen dat een uitgeverij bereikt, zouden een verklaring kunnen bieden voor het lage aantal Vlaamse professionele schrijfsters. Zowel uit de kwantitatieve als uit de kwalitatieve data van het Gentse onderzoek kan namelijk worden opgemaakt dat het Vlaamse literaire veld een waar mannenbastion is. Uitzondering op de regel is hierbij de kinder- en jeugdliteratuur, waar de genderverhoudingen zo goed als volledig in balans zijn.

Hoewel de meeste uitgeverijen dus geen gegevens beschikbaar hebben gesteld, heeft het onderzoek van UGent wel uitgewezen dat schrijvers veel vaker dan schrijfsters deelnemen aan literaire prijzen en ook vaker beurzen aanvragen. Verschillende gesprekken met auteurs wijzen ook uit dat schrijvers in de regel veel zelfzekerder zijn dan schrijfsters en dus ook sneller de confrontatie met een 'echt' publiek willen en durven aangaan. Hoewel dit een zeker onevenwicht tussen schrijvers en schrijfsters enigszins verklaart, kan het niet de enige oorzaak zijn van het duidelijke mannelijke overgewicht.

Zowel voor literaire prijzen als voor het toekennen van werkbeurzen geldt dat literatuur in grote mate door mannen wordt beoordeeld. Bovendien speelt, met name wat de literaire prijzen betreft, het 'old boy's network' een niet te onderschatten rol. De meeste schrijvers bouwen, in tegenstelling tot hun vrouwelijke collega's, sneller en bewuster een sterk netwerk uit binnen de literaire wereld. Als gevolg hiervan zullen ze vaker onder de aandacht van het publiek worden gebracht – door het winnen van een prijs, het ontvangen van een werkbeurs, het geven van interviews. Voor uitgeverijen is dit een niet onbelangrijk aspect, omdat die aandacht een zekere invloed heeft op de boekenverkoop. Indien men de bestaande parallellen tussen verschillende aspecten van het literaire veld, zoals literaire prijzen, werkbeurzen en media, ook naar de uitgeverwereld zou doortrekken, zou men kunnen stellen dat vrouwen iets minder manuscripten insturen dan

mannen en dat de manuscripten vooral door mannen worden beoordeeld. In het licht van de weinig hoopgevende conclusies van het onderzoek naar het carrièreverloop van Vlaamse schrijfsters, is het hoog tijd om deze data aan te vullen met concrete cijfers uit de uitgeverwereld, zodat op genuanceerde wijze naar oplossingen kan worden gezocht en vrouwen en mannen een gelijkwaardige kans krijgen zich literair te uiten.

Cherchez la femme: vrouwen en schrijverschap in Vlaanderen / Sigried Lievens; red. Marysa Demoor, Frieda Saeys. - Gent: Academia Press, 2004. - 132p. - (Focus: Gender: Rapporten van het RUG-Centrum voor Genderstudies; nr.3)
(In de RoSa-bib: nr. GIV2a/0440)